

רשומות

הצעות חוק

ה כ נ ס ת

14 ביוני 2005

82

ז' בסיון התשס"ה

עמוד

161	הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 70) (אפוד זוהר – חובת החזקה ושימוש). התשס"ה-2005
162	הצעת חוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים (תיקון מס' 2) (איסור פרסומות וקדימונים מזיקים). התשס"ה-2005
164	הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 85) (עבירות מין במשפחה אומנת). התשס"ה-2005

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת הכלכלה של הכנסת:

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 70) (אפוד זוהר – חובת החזקה ושימוש), התשס"ה-2005*

1. בפקודת התעבורה¹, אחרי סעיף 65א יבוא:

- הוספת סעיף 65ב
- 65ב. (א) ברכב מנועי, למעט באופנוע, יימצא אפוד זוהר.
 (ב) הנוהג ברכב יחזיק את האפוד הזוהר, בכל עת, בתא הנהג ברכב.
 (ג) הנוהג ברכב מנועי בדרך שאינה דרך עירונית, היוצא מהרכב, ולבש חובת החזקה ושימוש

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 70) (אפוד זוהר – חובת החזקה ושימוש), התשס"ה-2005, המתפרסמת בזה, נועדה למנוע פגיעה בנהג ברכב או בנוסע ברכב, בהיותו מחוץ לרכב בדרך שאינה דרך עירונית. תקנה 69 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, שענינה חניה, עמידה ועצירה, קובעת, בין השאר, כי אסור לנהג רכב לעצור, להעמיד, להחנות או להשאיר את הרכב על הכביש או על שולי הדרך, בין בהשגחה ובין שלא בהשגחה.

* הצעת חוק מס' פ/2759: הועברה לוועדה ביום ט"ז בכסלו התשס"ה (29 בנובמבר 2004).
¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173: ס"ח התשס"ה, עמ' 464.

אפוד זוהר, למעט במדרכה; ואולם, הוא יהיה פטור מהחובה האמורה אם אחד מנוסעי הרכב הנמצא מחוץ לרכב לובש את האפוד הזוהר.

(ד) בסעיף זה –

“אפוד זוהר” – אפוד מחזיר אור, העומד בדרישות שקבע השר;

“דרך עירונית” ו”מדרכה” – כהגדרתן בתקנות.”

תחילה 2. תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

התחבורה לקבוע בתקנות את הדרישות לכך שאפוד יוכר כאפוד זוהר לענין זה, כגון דרישות המתייחסות לטווח נראות של האפוד, תקינותו ועמידותו (סעיף קטן (ד)).

החובה ללבוש את האפוד הזוהר תחול על הנהג ברכב בעת יציאתו מהרכב, אלא אם כן אחד מנוסעי הרכב, הנמצא מחוץ לרכב, לובש את האפוד הזוהר (סעיף קטן (ג) סיפה).

ראוי לציין, כי הפרת החובות המוטלות על נהג ברכב או על נוסעים ברכב, תהווה עבירה בהתאם להוראות סעיף 62(1) לפקודת התעבורה, הקובע כי המפר הוראה מהוראות הפקודה דינו מאסר שנתיים או קנס. עם זאת, בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית, תדון הוועדה בהוראה העונשית שראוי לקבוע לצד החובות שמטילה הצעת החוק.

עוד קובעת התקנה, כי איסור זה לא יחול בנסיונות המפורטות בתקנה, כגון בזמן פעולות חילוץ נפגעים או כאשר רכב יצא מכלל פעולה, בעת ביצוע עבודות ציבוריות מסוימות ועוד.

יציאתם של נוסעים מהרכב, לרבות הנהג ברכב, בדרך שאינה דרך עירונית, עלולה להביא לפגיעתם על ידי כלי רכב אחרים, ועל כן, מוצע לקבוע, כי ברכב מנועי, למעט באופנוע, יימצא אפוד זוהר (סעיף קטן (א)); על מנת למנוע מצב שבו הנהג ברכב ייאלץ לצאת מהרכב כדי להביא את האפוד הזוהר, מוצע לקבוע, כי הנהג ברכב יחזיק את האפוד הזוהר, בכל עת, בתא הנהג ברכב (סעיף קטן (ב)).

הצעת החוק מטילה חובה ללבוש אפוד זוהר בעת יציאה מהרכב בדרך שאינה דרך עירונית, למעט מדרכה, וזאת על מנת להקל על נהגים הנוסעים בדרך להבחין במי שיצא מהרכב (סעיף קטן (ג) רישא). כדי לוודא שהאפוד הזוהר אכן ימלא את ייעודו, מוצע להסמיך את שר

חבר הכנסת גלעד ארדן

הצעת חוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים (תיקון מס' 2) (איסור פרסומות וקדימונים מזיקים), התשס"ה–2005*

1. בחוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים, התשס"א–2001¹, בסעיף 4א –

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

“(א1) פרסומת או קדימון הכוללים אחד מאלה לא ישודרו בטלוויזיה:

(1) ביטויים חזותיים, מילוליים או קוליים של אלימות או של אכזריות, באופן המציג את האלימות או את האכזריות כמותרת, כנסלחת או כמשעשעת;

ד ב ר י ה ס ב ר

המיועדים לילדים, או בתכופ להם, וכן בין השעות 14.30 עד 21.00 בימי חול, ובין השעות 6.00 עד 21.00 בימי שבת ומועד. סעיף קטן (ג) שבסעיף האמור מסמיך את שר התקשורת לקבוע, כי האיסור לשרר בשעות האמורות פרסומת או קדימון כמפורט בסעיף קטן (ב) האמור, לא יחול על ערוץ שידור או על מישר, אשר אינם מיועדים לילדים והמשודרים בשעות אלה.

בנוסף להוראות אלה, קבועות הגבלות נוספות על

הצעת חוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים (תיקון מס' 2) (איסור פרסומות וקדימונים מזיקים). התשס"ה–2005, באה לתקן את סעיף 4א בחוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים, התשס"א–2001 (להלן – החוק). שענינו שידורי פרסומת וקדימונים אסורים. סעיף קטן (ב) שבסעיף האמור קובע, כי לא ישודרו בטלוויזיה פרסומת או קדימון, הכוללים ביטויים חזותיים, מילוליים או קוליים של אלימות, של מין או של אכזריות, במהלך או בין מישרים

* הצעת חוק מס' 2350/פ: הועברה לוועדה ביום ג' באב התשס"ד (21 ביולי 2004).
¹ ס"ח התשס"א, עמ' 129; ס"ח התשס"ב, עמ' 133.

(2) ביטויים חזותיים, מילוליים או קוליים של מין או של רמיזה מינית, באופן המהווה פגיעה בכבוד האדם, או ביטויים כאמור של הטרדה מינית כהגדרתה בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998², באופן המציג אותה כמותרת, כנסלחת או כמשעשעת;

(3) הצגת אדם כנחות או כבוזי, על רקע השתייכותו לדת, לגזע, ללאום, למוצא, למין, לנטייה מינית, או על רקע היותו מוגבל; לענין סעיף קטן זה, "מוגבל" – אדם עם לקות פיסית, נפשית או שכלית";

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(1ג) השר רשאי לקבוע, כי הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על ערוץ שידור, שהצפייה בו מותנית בהקשת קוד אישי ואשר אינו מיועד לילדים";

(3) בסעיף קטן (ד), בפסקה (1), אחרי "(א)" יבוא "(א1)", ובפסקה (3), במקום "סעיף קטן (ב)" יבוא "סעיפים קטנים (א1) ו-(ב)".

ד ב ר י ה ס ב ר

נ' הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, פ"ד נד (4) 178. על כן, יש להבטיח ששידור פרסומות וקדימונים לא יפגע באינטרסים הציבוריים המוגנים בהצעת חוק זו. בהתאם לכך, מוצע לעגן את האיטורים לענין פרסומות וקדימונים בחקיקה ראשית, בדרך ברורה ומפורשת ככל הניתן, ולקבוע איסור מוחלט של שידור פרסומות וקדימונים בכל שעה שהיא, הכוללים אחד מאלה: ביטויים חזותיים, מילוליים או קוליים של אלימות או של אכזריות, באופן המציג את האלימות או את האכזריות כמותרת, כנסלחת או כמשעשעת; ביטויים חזותיים, מילוליים או קוליים של מין או של רמיזה מינית, באופן המהווה פגיעה בכבוד האדם, או ביטויים כאמור של הטרדה מינית, כהגדרתה בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998, באופן המציג אותה כמותרת, נסלחת או משעשעת, וכן הצגת אדם כנחות או כבוזי על רקע השתייכותו לדת, לגזע, ללאום, למוצא, למין, לנטייה מינית, או על רקע היותו מוגבל.

על מנת להימנע מפגיעה בלתי מידתית בזכותם של מפרסמים לחופש הביטוי, מוצע להסמיך את שר התקשורת לקבוע, כי ההגבלות המוצעות לא יחולו על ערוץ שידור, שהצפייה בו מותנית בהקשת קוד אישי ואשר אינו מיועד לילדים.

כן מוצע לתקן את סעיף קטן (ד), ולקבוע כי הגוף המפקח על סימון הפרסומות או הקדימונים, כמפורט בסעיף 4 לחוק, יקבע כללים לענין ההגבלות המוצעות, ויהיה רשאי לקבוע, כי הן לא יחולו על ערוץ שידור או על שידור ישיר, שמקורם מחוץ לישראל ושהפקתם לא נעשתה במיוחד עבור הציבור בישראל.

חבר הכנסת רוני בריאון

שידור פרסומות וקדימונים בכללים מכוח חוק הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990, ומכוח חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982.

בית המשפט העליון עמד לא אחת על הצורך להטיל מגבלות על שידור פרסומות בטלוויזיה: "במגוון סוגי הביטוי המסחרי, דומה שקיימת הצדקה מיוחדת להטלת מגבלות על תשדירי פרסומות בטלוויזיה מסחרית... זהו כלי זמין לשימוש בידי כל מפרסם (ובלבד שימציא את הסכום הנדרש), בעלויות נמוכות יחסית (לעומת מידת החשיפה), ואיכותו נתונה לביקורת עצמית בלבד (להבדיל משידורים אחרים, שעוברים מיון וסיווג טרם שיבוץ בלוח השידורים). הוא נגיש לצפייה בפני ציבור עצום ורב של צרכני הערוצים, אשר לא אחת מהווה "קהל שבו", הצופה בתוכנית מסוימת ונאלץ להיחשף, שלא מבחירתו, גם לפרסומות המפלחות אותה. בנסיבות אלה, קם החשש מפני ניצול לרעה של "משאב" זה, באמצעות פרסום מזיק, מטעה, בלתי הוגן או בלתי מוסרי" (בג"צ 226/04 נטו מע. סחר מזון בע"מ נ' הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, טרם פורסם).

אולם, הלכה למעשה, התיר בית המשפט שידורן של פרסומות מויקות וקבע: "ניתן, ואולי אף ראוי, להצר על כך שהוולגריזם היתה למאפיין של הלשון היומיומית במחוזותינו. ואולם הדרך להיאבק בתופעה זו אינה בשלילת חופש הביטוי המסחרי ממשווקים וממפרסמים, היושבים בתוך עמם" (שם).

גבולותיו של חופש הביטוי המסחרי, שלא כל הטעמים של חופש הביטוי חלים לגביו, צרים מגבולות חופש הביטוי הפוליטי והאמנותי (ר' בג"צ 4644/00 יפאורה תבורי בע"מ

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 166.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברת הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 85) (עבירות מין במשפחה אומנת), התשס"ה-2005*

תיקון סעיף 351 1. בחוק העונשין, התשל"ז-1977¹, בסעיף 351(ה), בהגדרה "בן משפחה" בפסקה (2), אחרי "אח או אחות חורגים" יבוא "אח או אחות במשפחה אומנת".

ד ב ר י ה ס ב ר

נסיבות מיוחדות אלה חלות גם כאשר קטין מתגורר במשפחה אומנת. לפיכך מוצע בהצעת חוק העונשין (תיקון מס' 85) (עבירות מין במשפחה אומנת), התשס"ה-2005, המתפרסמת בזה, להוסיף להגדרה "בן משפחה" אח או אחות במשפחה אומנת, שגילם מעל 15 שנה. יש לציין כי לגבי הורה במשפחה אומנת קיימות הוראות דומות בחוק העונשין, מכוח היותו "אחראי על הקטין". כך למשל סעיף 354 לחוק העונשין מאריך את תקופת ההתיישנות במקרה של עבירת מין שעבר "אחראי על קטין" בקטין.

במהלך הדיונים להכנת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תישקל האפשרות לצמצם את תחולת הצעת החוק לאח או אחות במשפחה אומנת המתגוררים עם הקטין הנפגע. הגדרה מעין זו תשתלב עם ההגדרה אח או אחות חורגים כבני משפחה, המחייבת מגורים עם הקטין נפגע העבירה.

השפעה על זכויות הילד

הצעת החוק נועדה להגן על קטין במשפחה אומנת, הנמצא במצב שהוא מטבעו קשה ורגיש.

חברת הכנסת ענבל גבריאלי

סעיף 351 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), קובע בעיקרו ענישה מחמירה על עבירות מין שבוצעו כלפי בן משפחה קטין. בנוסף, עבירות חמורות אלה גוררות תקופת התיישנות ארוכה יותר מהרגיל, שמנינה נספר רק משמלאו לבן המשפחה הקורבן עשרים ושמונה שנים (סעיף 354 לחוק העונשין).

"בן משפחה" כהגדרתו כיום הוא: הורה, בן זוגו של הורה, סב או סבתא, וכן מי שמלאו לו חמש עשרה שנים והוא אח או אחות, דוד או דודה, גיס או גיסה, ואח או אחות חורגים המתגוררים עם קורבן עבירת המין.

העיקרון שבבסיס החומרה המיוחדת המיוחדת לעבירות מין בתוך המשפחה הוא הנסיבות המיוחדות של סמכות מצד הפוגע בנפגע, תלות של הנפגע בפוגע, הזדמנות גדולה יותר של הפוגע לבצע את העבירות והחשש מ"קשר שתיקה" סביב העבירות האלה, שמקשה על הנפגע להתלונן. כל אלה נובעים מעצם טיבה של מסגרת משפחתית קרובה, מגורים משותפים או תדירות המפגשים בין הפוגע לנפגע.

* הצעת חוק מס' פ/2648: הועברה לוועדה ביום ב' בשבט התשס"ה (12 בינואר 2005).
¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226: התשס"ה, עמ' 104.